

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoría

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

LI. Quòd in Mambre Ecclesiam aedificavit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

medio lactinatis inaurati expansa est, si-
gnum Dominicæ passionis ex auro pre-
tiosisque lapidibus elaboratum infix-
erit. Atque hoc tanquam præsidium ac
tutelam Imperii, piissimus Princeps
statuisse mihi videtur.

CAPUT L.

De Ecclesiis quæ Nicomedia & alibi
exstruxit.

His igitur ornamentis civitatem
nominis sui decoravit. Urbem
verò primariam Bithynia, pulcherrime
& magnificentissima Ecclesiæ monu-
mento exornavit, erectis proprio sum-
ptu in honorem Servatoris sui, eo etiam
in loco tropæis victoriæ quam de hosti-
bus & de adversariis Dei retulerat. In
reliquis etiam provinciis, præcipuas ac
nobilissimas quasque urbes oratoriorum
magnificentia illustravit: exempli gra-
tia urbem totius Orientis metropolim,
quæ ab Antiocho nomen traxit. In qua
tanquam in vertice omnium ejus regio-
nis provinciarum, singulare quoddam
opus, seu amplitudinem, seu decorem
spectes, Deo consecravit. Quippe u-
niversum templum longissimo extrin-
secus ambitu circumscriptis. Interius
verò basilicam ipsam ad summam ere-
xit altitudinem; figurâ quidem octae-
dri constructam; plurimis verò circum-
quaque cubiculis & exhedris, & tam
subterraneis locis quam solariis undique
circumdatam. Quam quidem basili-
cam auro plurimo & ære, aliisque pre-
tiosis speciebus copiosissime exorna-
vit.

CAPUT LI.

Quod in loco dicto Mambre, Ecclesiam
adificavit.

ET hæc quidem sunt præstantissima
monumenta, quæ Imperator Deo
consecravit. Cum autem didicisset il-
lum ipsum Servatorem, qui nuper in
terris versatus fuisset, jampridem vi-
ris quibusdam Dei amantissimis præ-
sentiam Divinitatis suæ in Palestina ex-
hibuisse juxta Quercum quæ dicitur
Mambre, illic etiam basilicam ædifi-
cari præcepit. Proinde ad Rectores
quidem provinciarum, missa est Im-
peratoris auctoritas; datis ad singulos
literis quibus jubebatur, ut injunctum
sibi opus, ad exitum perducere matu-
rarent. Nobis verò qui hanc historiam
scribimus, plenam sapientiæ direxit

Α πρεσβυτέρω χειροσωμένης Βασιλικῆς
καὶ τὸ μεσαίτατον, μέγιστε πίνακος ἀντιπαρα-
νε, μέσον ἐμπειρήχθαι τὸ ἑσπέρην πύλην
σύμβολον, ἐκ ποικίλων συγκεκρότων καὶ ποικί-
τελών λίθων, ἐν χειρῶν πολλῶν κατεργασια-
νων. Φυλακίηλον ἐδόκει τῆτο αὐτῆς βασι-
λειᾶς τῷ θεοφιλεῖ πεποιθῶς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ν΄.

Οτι καὶ ἐν Νικομηδίᾳ καὶ ἐν ἄλλαις πόλεσιν ἰεροδομοὶ
ἐκκλησίας.

Τούτοις μὲν οὖν τὴν αὐτὴν πόλιν ἐκδο-
πρετὴν ὁ βιθυνῶν ἀρχεσκαν, ὁμοίως ἀ-
ναθήματι μεγίστης καὶ ὑπερφύσης ἐκκλησίας
ἐτίμα. Ἐξ οἰκείων θησαυρῶν καὶ λαοῦ τῶν
τῆς ζωτικῆς καὶ ἐχθρῶν καὶ θεομαχῶν ἀν-
ψῶν νικητήρα καὶ τῶν λοιπῶν ὁ ἔθνος τῶν
μάλιστα ἀρχιεπισκοπῶν πόλεως, ταῖς τῶν ἐκ-
κλησιῶν φιλοκαλίαις ἐκπέπειθεν ἐποιεῖται
αὐτῶν οὖν καὶ τὴν ἑπὶ τῆ ἀνατολικῆς μεσο-
λευῶς, ἢ τὴν ἐπὶ ἄνω μὲν εἰληφεν ἀντικατα-
σηγορίαν. ἐφ' ἧς ὡς ἑπὶ κεφαλῆς τῶν τῶν ἐθ-
νῶν, μονογῆρες πηχεῖμα ἐκκλησίας, μετὰ
ἐνεκα καὶ καλῶς, ἀφιερέ. μαχερῶς μὲν ἐξέστη
C παρθενῶν τὸν πάντα νεῶν παρθενῶν εἰς αὐ-
τὸν ἐκκλησιῶν οἶκον, εἰς ἀμήχανον ἐπάρας ὑ-
ψος, ἐν ὅλα ἔδρα μὲν στυψῶν ἀρχιεπισκοπῶν
δὲ πλείοσιν, ἔξεδρας τε ἐν κύκλῳ, ὑπέμεινε τε
καὶ κατὰ εἰς χωρημάτων ἀπαύλαχθαι πᾶσι
σοιχισμένον καὶ χειρῶν πλείονα ἀφθονῶν
χαλκῶν τε καὶ τοῖς τῶν λοιπῶν πολυτελεῶν ἰδῶν
σεφάνη καλλεσι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΑ΄.

Οτι καὶ ἐν τῇ Μαυρίᾳ προσέταξεν ἐκκλησίας ἱερούς.

Τὰδε μὲν οὖν τὰ ἐξοχώτατα βασιλεῦς
ἐτύχων ἀφιερώματα πυθόμενος ἡ
τοῖ ἐνα καὶ τὸν αὐτὸν σωτήρα, τὸν τε ἐνα-
χῶ ἐπιφανῆ τῶ βίῳ, καὶ παρὰ τὴν
θεοφανείας πεποιθῶν φιλοθείας ἀφοδοῦ
τῆς Παλαιστίνης ἀμφὶ τὴν καλεμένην ὁμοίως
Μαυρίᾳ, κἀναθθα οἶκον ἐκπύρην αὐ-
γείρου τῶ ὀφθέντι θεῷ διακελευεία. τῶ
μὲν οὖν τῶ ἔθνων ἀρχεσκαν, ἀνθεῖα θεῶν
σιλικῆ διὰ τῶν πρὸς ἕκασον ἐπισταθῆσαι
γραμμάτων ἐπιφοῖτα, εἰς πᾶρας ἀρχαίως
τὸ παρῶσαχθὲν διακελευομένη ἡμῶν δὲ τῶν
τῆνδε γράφουσι τὴν ἰσοείαν, λογιμῶν

κατέπεπε διδασκαλίαν. ἥς ἔμοιγε δοκεῖ τὸ
γράμμα τῷ παρθένῳ σὺν ἀγαθῷ, εἰς
ἀνακοίνωσιν τῆς τῷ Θεοφιλοῦς ἐπιμε-
λείας. καλαμενὸν γὰρ ἡμῖν ἐφ' οἷς
ἐπιπέπε πρῶτον αὐτόθι, τὰ δὲ καὶ λέξιν
ἐγράφε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΒ΄.

Κατὰ τὸν ἄρθρον Εὐσεβίου, καὶ τὸ Μαυρή.

Νικητὴς Κωνσταντῖνος Μέγιστος Σεβαστός, Μα-
καρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς Ἐπισκόποις Παλαιστίνης.

ΕΝ τῷ τῷ μέγιστον τῷ σοφιστῆς με κηδε-
στειας γέγονεν εἰς ἡμᾶς ἐνεργήματα, τὸ
καθάρσασαν μέχρι νῦν παρ' ὑμῖν ἐναγὸν ἀν-
θρώπων δόξοιαν, διὰ τῶν πρὸς ἡμᾶς γνωρίσασαν
γραμματῶν. ὡς τὸ πρὸς ἐπιφανοῦστος
καὶ Θεοραφίας, εἰ καὶ βροδῶστος, ἀλλ' ὅμως ἀνα-
καίως, δι' ἡμῶν τὸ παρθένον ἀμαρτήματα τυ-
χεῖν. καὶ γὰρ ἐστὶν ὡς ἀληθῶς δυοῦστος παμ-
μέθεστος, ἰσὺς ἀγίας ἰσὺς τῶν ἀνοσιῶν καὶ
καὶ μασματῶν. τὸ δὲ ἐστὶν ἀδελφοὶ πρὸς
Φιλέσαστος, ὃ τὴν ὑμῶν παρελθὸν ἀχί-
νηστος, ἡ πρὸς ἐρημένη διὰ τὴν πρὸς τὸ θεῖον ἐυ-
καίρειαν ἐχ' οἷα τε γέγονεν ἀποσιωπῆστος

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΓ΄.

Ὅτι ὁ σὺν τῷ ἄρθρῳ αὐτόθι τῷ Ἀβραάμ.

ΤΟ χαλεπὸν ὅπερ ἔσαστος τῷ Μαυρή
πρὸς ἀγαθῶστος, ἐν ᾧ τὸν Ἀβραάμ τὴν
ἐστὶν ἐγκέναι μαρτῶστος, παντῶστος ἰσὺς
τῶστος δεσποσιῶστος μαινεστος Φισῶστος εἰδῶ-
λά τε ἰσὺς ἀνακαίως ἐξωλεῖστος ἀξία παρ' αὐ-
τῶστος ἰσὺς, καὶ βρομὸν ἐδῶστος πλησιῶστος ἐ-
στῶστος, καὶ ἰσὺς ἀκαθάρστος σινεχῶστος
ἐπιπέπε. ὅθεν ἐπειδὴ καὶ τῶστος καὶ τῶστος ἡ-
μῶστος τῷ κρατεῖ ἡμῶστος ἀλλοτῶστος, καὶ
τῶστος τῷ ἀγίῶστος ἀνάξιος ἀκαφαινε-
στος, γινώσκειν ὑμῶστος τὴν σεμνότηστος βρομῶστος,
ἐδῶστος παρ' ἡμῶστος πρὸς ἀκαίῶστος τὸν διαση-
μῶστος κόμηστος καὶ Φίλον ἡμῶστος, γράμμαστος. ἰσὺς
αὐτῶστος ὑπεθέστος, καὶ τὰ εἰδῶστος ὅσα δ' ἀν-
εἰστος τῷ πρὸς ἐρημένης εὐρίστωστος τῶστος, πρὸς
πρὸς ἀθῶστος καὶ βρομῶστος ἐκ βαθρῶστος ἀνακαίῶστος.
καὶ πᾶσι τοῖς ὁλομῶστος πτωχῶστος ἀξίον, καὶ
τὴν ἡμετέρῶστος κέλευστος, ἀσέβῶστος τι ἐν τῷ
τῶστος τῶστος πρῶστος ἀθῶστος ὃν καθαρόστος βασιλι-
κῶστος οἰκοδομηστος κοσμεῖστος διατάξαστος,
ὅσως ἀγίῶστος ἀνθρώπων ἀξίον σινεδρῶστος
ἀποδεχθῶστος. εἰ δὲ πρὸς τὸ πρὸς ἀθῶστος

Apredicationem. Cujus exemplum hoc loco mihi inferendum videtur, quod Principis Dei amantissimi cura ac diligentia certius possit agnosci. Exprobrans igitur nobis ea quae in memorato loco geri acceperat, haec ad verbum scripsit.

CAPUT LI.

Constantini epistola ad Eusebium de Mambre. Victor Constantinus Maximus Augustus, Macario & ceteris Episcopis Palestinae.

SANCTISSIMAE SOCUS MEAE VEL HOC U-
NUM MAXIMUM ERGA VOS BENEFICIUM EST, QUOD SCELERATORUM QUORUNDAM NEFARIAM AUDACIAM, QUAE APUD VOS HACTENUS OCCULTA FUERAT, SUIS AD NOS DATIS LITERIS INDICAVIT: UT QUOD DIU NEGLECTUM EST CRIMEN, ETIAMSI FERÒ, ATTAMEN NECESSARIO COMPETENTI CURA & ANIMADVERSIONE A NOBIS EMENDATUR. EST ENIM REVERA IMPIETAS GRAVISSIMA, UT LOCA SANCTA DETESTANDIS PIACULIS INQUINENTUR. QUIDNAM VERO ILLUD EST FRATRES CARISSIMI, QUOD CUM VESTRAM SUBTERFUGERIT SOLENTIAM, NOSTRA, UT DIXIMUS, SOCUS OB DIVINI CULTUS REVERENTIAM TACCERE NON POTUIT?

CAPUT LIII.

Quod Servator noster ibidem visus est Abrahae.

LOCUS ille qui ad quercum Mambre vocatur, in quo Abrahamum habitasse comperimus, fertur à superstitionis quibusdam hominibus omni modo contaminari. Nam & simulacra omni digna exitio juxta illam arborem erecta esse; & aram proximè exstructam, & impura sacrificia assidue illic peragi, ad nos relatum est. Quod quoniam & alienum à temporibus nostris, & ipsius loci sanctimonia indignum videtur, sciat Gravitatis Vestrae mandatum à nobis esse per literas Acacio viro perfectissimo, Comiti & amico nostro; ut sine ulla dilatione & simulacra omnia quae memorato in loco reperta fuerint, igni tradantur, & ara funditus evertatur: Utque omnes qui post iustionem nostram impium aliquid admittere in eo loco ausi fuerint, debito supplicio afficiantur. Quem quidem locum puro Basilicae aedificio exornari praecipimus, ut idoneus sanctis viris confessus efficiatur. Quod

